

EL DEBAT DE LES PENSIONS

José García-Montalvo

INVESTIGADOR I PROFESSOR D'ECONOMIA DE LA UPF

“El problema se solucionaria amb més productivitat”

NATÀLIA VILA
BARCELONA

El professor José García-Montalvo és pragmàtic. L'investigador i catedràtic de la UPF creu que un canvi de model ara és inviable i es limita a investigar quins paràmetres del model actual es poden canviar per millorar el sistema de pensions.

Quin tipus de reformes exigeix l'escenari actual?

Es podria fer una reforma de tot el sistema, però crec que ara no es donen les condicions polítiques per a un canvi tan radical. Tot indica que hi haurà una reforma dels paràmetres: modificar l'edat de jubilació, reduir la quantitat que es cobra en jubilar-nos... És a dir, tocar paràmetres concrets sense modificar el model per veure si és sostenible.

N'hi haurà prou? ¿O, com recomana l'OCDE, una part de les pensions s'haurien de pagar via impostos?

Ja hi ha una part, la de les no contributives, que no es paga amb cotitzacions sinó amb diners del pressupost. Però la qüestió és que si apuges impostos has de ser conscient que això té un impacte: tindràs més ingressos, en teoria, però pot tenir un efecte negatiu sobre el mercat laboral. Més impostos podria significar menys consum i, per tant, menys ocupació.

¿Hi ha algun altre factor que podria ajudar a fer sostenible el sistema?

La situació actual, que ens portarà sens dubte cap a un problema de futur important, es podria revertir i solucionar amb un augment de la productivitat. Si creix la productivitat no hi hauria dificultats per fer sostenible el sistema.

¿Estem en la línia d'augmentar aquesta productivitat?

Malauradament no. O com a mínim no tenim estadístiques que ho recullin. I això que, en principi, la revolució digital i la robotització ens haurien d'ajudar a millorar significativament la productivitat.

¿I dones, com assegurem més ingressos i, de rebot, el model?

Si acceptem que no farem un canvi sistemàtic, les opcions són molt clares: caldrà seguir allargant l'edat de jubilació, fer que les pensions depenguin menys del que hem cotitzant durant la vida laboral... i en última instància veure si cal reduir la taxa de substitució [el percentatge de salari que es rep a partir de la jubilació].

¿I tot això sense impostos nous que permetin ingressar més diners?

¿Amb un impost, per exemple, que gravi les màquines que substitueixin treballadors? Podria ser, però és que si amb la robotització augmenta la productivitat, això ja es reflectirà als salaris i als beneficis de l'empresa, i totes dues parts ja tenen impostos actualment. També es parla d'ampliar la cotització màxima per seguir cotitzant per més diners.

Si el Fons de Reserva de la Seguretat Social s'acaba l'any que ve, d'on sortiran els diners que faltin per pagar les pensions?

Hem viscut molts anys sense guardiola. Si no hi ha res al fons s'hauran de pagar igualment: haurà de sortir de les cotitzacions. El que preocupa és que hi hagi una bretxa sistemàtica i permanent entre el que s'ingressa i el que es gasta en pensions. —

Miren Etxezarreta

CATEDRÀTICA EMÉRITA D'ECONOMIA APLICADA A LA UAB

“Els fons privats volen que els diners de les pensions passin per ells”

N.V.
BARCELONA

Miren Etxezarreta assenyalava la banca privada com “la més beneficiada per aquest debat” sobre les pensions. L'economista i catedràtica emèrita de la UAB fa anys que estudia el model de pensions i planteja fer-hi una revisió general.

La despesa en pensions creix, les cotitzacions són més precàries i la societat envella. Amb aquesta fotografia, com veu la situació?

Tots els indicadors que has destacat són certs i indiquen que, efectivament, hi ha un problema. Però són els indicadors que facilita el govern espanyol, els que volen que tinguem en compte. Però n'hi ha d'altres, com la millora de la producció: si que hi ha més jubilats però el que no diuen és que també hi ha més a repartir. És un problema de redistribució, no de finançament. S'ha decidit políticament que les pensions es financin només amb les cotitzacions, però les carretes, l'exèrcit, la monarquia, la sanitat, l'educació, tot això es finança amb impostos, menys les pensions. Són premisses camuflades que fan que el problema es vegi només d'una manera concreta.

A qui li interessa aquest problema?

Bàsicament al capital financer. Les pensions mouen moltíssims diners, a Espanya més de 120.000 milions d'euros l'any, i els fons privats volen que aquests diners passin per ells; però no és només una qüestió de Ra-

joy o Zapatero, és un tema global que ja es planteja a través del Banc Mundial.

¿Aleshores, les pensions sí que són sostenibles però el model està mal plantejat interessadament?

Sí. No hi hauria d'haver cap problema per finançar les pensions amb impostos. D'entrada cal dir que es pot redistribuir bastant la riquesa del país sense tocar impostos. I si cal, també es poden apujar taxes.

¿I creu que ara els ciutadans podrien pagar encara més impostos?

Hauriem de discutir quins i com els repartim. Si ens apugen l'IVA per pagar les pensions no resollem res: el que rebrem per una banda ho perdrem per l'altra. Però hi ha marge: Espanya té una pressió fiscal vuit punts per sota de la mitjana europea. Molts països en paguen una part amb impostos, però aquí, més enllà dels cotitzants, la resta de la societat no hi participa.

¿Vol dir que les empreses també haurien d'aportar diners?

Sí, en funció dels seus beneficis. Tot i que el millor seria que apugessin els salaris. Pel que fa a l'Estat, diu que no hi ha diners per pensions però sí per a l'AVE, per indemnitzar Florentino Pérez o per salvar els bancs. D'on surten aquests diners?

Aquests últims, d'Europa...

Doncs molt bé: Europa també podria ajudar, si ens fes falta, a pagar les pensions, no? Per què les separem de tota la resta? Doncs perquè al capital financer li interessa molt.

Si la guardiola s'esgota, com pagaran les pagues extremes?

Em temo que el que voldran és suprimir aquestes pagues. Reduirien molt la despesa en pensions. Sembla que tots s'encari a fer que el ciutadà es faci una pensió privada, ¿però tenim diners per fer-ho? —

